

Sygn. akt VIII U 276/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2017 r. w Gliwicach

sprawy P. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podstawę wymiaru składek

na skutek odwołania P. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 13 grudnia 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż ustala, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe i wypadkowe odwołującego P. T. podlegającego ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą wynosi za okres od lutego 2013 roku do października 2013 roku kwotę po 480 zł (czteryście osiemdziesiąt złotych) miesięcznie.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 276/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 grudnia 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia P. T. podlegającego ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia wynosi: za poszczególne miesiące od lutego 2013r. do października 2013r.:

- na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – 2.227,80 zł,

- na ubezpieczenie wypadkowe – 2.227,80 zł,

- na ubezpieczenie zdrowotne – 2.908,13 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż odwołujący P. T. złożył deklaracje rozliczeniowe za miesiące od lutego 2013r. do października 2013r., w których deklarował składki na ubezpieczenia społeczne od podstawy w kwocie 2.227,8 zł.

W dniu 25 października 2016r. odwołujący złożył natomiast deklaracje korygujące za miesiące od lutego 2013r. do października 2013r., w których wykazał podstawy wymiaru składek w wysokości 480,00 zł. Z uwagi na fakt, że w pierwotnie złożonych deklaracjach za w/w okres odwołujący deklarował składki na ubezpieczenie społeczne od podstawy wymiaru wyższej od obowiązującej odwołującego najniższej podstawy wymiaru składek, a do dnia wydania decyzji zaskarżonej odwołujący nie złożył wymaganych dokumentów rozliczeniowych, odwołujący powinien opłacić składki na ubezpieczenia społeczne za te miesiące od podstawy 2.227,80 zł.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej uchylecia.

W uzasadnieniu podniósł, iż w okresie spornym faktycznie opłacał składki od podstawy stanowiącej 30% minimalnego wynagrodzenia, wynoszącej w 2013r. - 480,00 zł, gdy pomyłkowo zadeklarowana została wyższa podstawa jako przysługująca płatnikom opłacającym pełny ZUS. Te preferencyjne składki były opłacane przez niego do dnia 30 października 2013r. z kodem „ 05 70 00 ” właściwym dla składek preferencyjnych, a od dnia 1 listopada 2013r. odwołujący zarejestrował się już z kodem „ 05 10 00 ” jako opłacający pełne składki.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Organ rentowy dodał, iż prawo płatnika do korygowania zadeklarowanej podstawy wymiaru składek jest reglamentowane przepisami prawa ubezpieczeń społecznych i nie ma charakteru dowolnego. Na poparcie swojego stanowiska organ rentowy powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 22 września 2016r. (III AUa 279/16), który stwierdził, iż: „ Korekta w trybie ust.6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie odbywa się w zależności od „ subiektywnego przekonania ” ubezpieczonego, lecz na podstawie stwierdzonej niezgodności dokumentacji ze zgłoszeniem do ubezpieczenia i wybraną podstawą składek. Nie ma wówczas „ zupełnej dowolności w dokonywaniu korekt ” i „ nadużyć ”, jako że przedmiotem rozpoznania jest tylko indywidualna sprawa strony skarżącej ”.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący P. T. rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą (...) związanej z usługami zarządzania w dniu 8 października 2010r. W czasie, gdy zakładał tę działalność był jeszcze zatrudniony na podstawie umowy o pracę jako szef ochrony w obiekcie L.. Zatrudnienie to trwało do dnia 30 stycznia 2013r. Odwołujący w dniu 10 października 2010r. podpisał z Biurem (...) w M. prowadzonym przez B. P. umowę na sporządzanie przez Biuro między innymi pełnej dokumentacji dotyczącej deklaracji ZUS. Odwołujący poinformował Biuro, że przez 24 miesiące chce korzystać ze składki preferencyjnej, jako że była to jego pierwsza działalność gospodarcza. W czasie, gdy odwołujący był jeszcze równocześnie zatrudniony na podstawie umowy o pracę, a więc do stycznia 2013r., odwołujący opłacał tylko składkę zdrowotną. Po zrezygnowaniu z umowy o pracę przystąpił już do pełnych ubezpieczeń społecznych, to jest emerytalnego, rentowych i wypadkowego. Wskutek błędu pracownika Biura (...), w deklaracjach rozliczeniowych (...) od lutego 2013r. do października 2013r. został wpisany wprawdzie prawidłowy kod ubezpieczenia 05 70 00 oznaczający składki preferencyjne, lecz błędnie podano w nich kwotę podstawy wymiaru składek zawyżoną – jak w decyzji zaskarżonej. Deklaracje te co miesiąc były tworzone jako kopie („ klony deklaracji ”), w których zmieniano tylko okres za jaki deklaracja była składana. Przez cały sporny okres od lutego 2013r. do października 2013r. odwołujący opłacał w terminie składki, w wysokości preferencyjnej. Od listopada 2013r. odwołujący opłaca składkę na ubezpieczenia społeczne w kwocie niepreferencyjnej, przy kodzie ubezpieczenia wskazanym w deklaracjach 05 10 00.

Pismem z dnia 28 września 2016r. organ rentowy zawiadomił odwołującego o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na która składają się należności z tytułu:

- składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 02/2013r. do 08/2016r. w kwocie 10.302,47 wraz z odsetkami,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 11/2013r. do 08/2016r. w kwocie 441,56 zł wraz z odsetkami,
- składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od 09/2013r. do 08/2016r. w kwocie 476,07 zł wraz z odsetkami.

Kolejnym pismem z dnia 21 października 2016r. organ rentowy zawiadomił odwołującego o zakończeniu postępowania dowodowego wyznaczając odwołującemu 7 – dniowy termin na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek.

W związku z faktem, że odwołujący przedłożył w dniu 28 października 2016r., a więc w wyznaczonym przez organ rentowy terminie, deklaracje korygujące za sporny okres, w których wykazano podstawy wymiaru dla składek preferencyjnych, organ rentowy w piśmie z dnia 23 listopada 2016r. zatytułowanym „ Odpowiedź na wniosek o rozliczenie konta ” stwierdził, iż na dzień 23 listopada 2016r. u płatnika składek P. T. na podstawie dokumentów rozliczeniowych znajdujących się w posiadaniu ZUS, konto na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy wykazuje saldo zerowe, a przesłane dowody wpłat są zgodne z zaksięgowanymi wpłatami w systemie.

Następnie decyzją z dnia 29 listopada 2016r. organ rentowy umorzył jako bezprzedmiotowe postępowanie w sprawie określenia na koncie dłużnika (...) wysokości należności z tytułu składek, gdyż konto płatnika na dzień 29 listopada 2016r.

nie wykazuje zadłużenia, o którym mowa w zawiadomieniu z dnia 28 września 2016r.

Jednocześnie pismem z dnia 23 listopada 2016r. organ rentowy ponownie zobowiązał odwołującego do złożenia w terminie 7 dni deklaracji korygujących za miesiące od lutego 2013r. do października 2013r. i rozliczenia w nich składek od podstawy w wysokości 2.227,80 zł, a w związku z brakiem złożenia tych żądanych dokumentów wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków M. P., D. S., B. P. oraz z zeznań odwołującego (protokół elektroniczny z rozprawy w dnia 7 czerwca 2017r. czas 00:06:53 – 01:05:49).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków oraz odwołującego, gdyż były one rzeczowe, szczegółowe, logiczne, zasadniczo zgodne ze sobą, korespondujące też z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie P. T. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art.18 ust.8 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016r., poz.963 ze zm.) zwanej dalej ustawą, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy, czyli osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art.19 ust.10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

W myśl art. 18 a ust.1 ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust.6 pkt 1 ustawy, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Zgodnie z art.41 ust.1 ustawy płatnik składek przekazuje do Zakładu imienne raporty miesięczne, po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w terminie ustalonym dla rozliczania składek.

Stosownie natomiast do ust. 6 powyższego artykułu płatnik składek jest zobowiązany złożyć imienny raport miesięczny korygujący w formie nowego dokumentu zawierającego wszystkie prawidłowe informacje określone w ust. 3-5, jeżeli zachodzi konieczność korekty danych podanych w imiennym raporcie miesięcznym w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości:

- 1) przez płatnika składek we własnym zakresie,
- 2) przez Zakład

W myśl art. 41 ust.7a ustawy, płatnik składek jest zobowiązany złożyć imienny raport miesięczny korygujący, o którym mowa w ust. 6, w terminie 7 dni od stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie lub otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez Zakład, z zastrzeżeniem ust. 7b.

Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 21 kwietnia 2010r. (II UZP 1/10) stwierdził, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Powyższe oznacza, iż osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą jest uprawniona do wskazania w granicach określonych ustawą dowolnej kwoty jako podstawy wymiaru składek. Jednocześnie, zdaniem Sądu, nie uprawnia to do dowolnego korygowania raz już zadeklarowanej podstawy wymiaru składek. Sąd podziela w tym zakresie ukształtowane już stanowisko judykatury, że prawo płatnika do korygowania zadeklarowanej podstawy wymiaru składek jest reglamentowane przepisami prawa ubezpieczeń społecznych i nie ma charakteru dobrowolnego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 kwietnia 2016r. III UK 136/15, korekta w trybie art.41 ust.6 ustawy nie odbywa się w zależności od subiektywnego przekonania, lecz na podstawie stwierdzonej niezgodności dokumentacji ze zgłoszeniem do ubezpieczenia i wybraną podstawą składek. Sąd warunkiem skutecznej korekty jest stwierdzenie, że przekazana pierwotnie informacja w dokumentach była nieprawidłowa, wynikała z błędu w obliczeniach lub błędnie wpisanej kwoty jako podstawy wymiaru składek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 lutego 2012r., III AUa 1167/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 czerwca 2015r., III AUa 1484/14).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy Sąd uznał, iż z przeprowadzonego postępowania dowodowego w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości wynika, iż wykazanie w dokumentacji rozliczeniowej dotyczącej okresu spornego od lutego 2013r. do października 2013r. podstawy wymiaru składek w kwocie przewyższającej dwa tysiące złotych nastąpiło na skutek błędu pracownika Biura (...), i nie może - zdaniem Sądu - przynosić ujemnych konsekwencji dla odwołującego. Odwołującemu jako rozpoczynającemu prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przysługiwało prawo skorzystania przez pierwsze

24 miesiące z odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne w preferencyjnej wysokości, to jest od podstawy wymiaru stanowiącej nie mniej niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Z uprawnienia takiego odwołujący zamierzał skorzystać, o czym poinformował Biuro (...), które w ramach zawartej w nim umowy zobowiązane było do sporządzania deklaracji rozliczeniowych do ZUS. Do stycznia 2013r. odwołujący, z uwagi na równoległe pozostawanie w stosunku pracy, uiszczał z działalności gospodarczej wyłącznie składkę na ubezpieczenie zdrowotne, natomiast od lutego 2013r., był już zobowiązany do opłacania składek z prowadzonej przez siebie działalności

gospodarczej na wszystkie obowiązkowe ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne, z tym że do października 2013r. mógł jeszcze skorzystać z opłacania składki w preferencyjnej wysokości. Należy zauważyć, iż za okres sporny w deklaracjach rozliczeniowych, które tworzone były jako kopie deklaracji pierwotnej („ klony ” deklaracji) ze zmianą dotyczącą tylko okresu którego dotyczyły, nieprawidłowo wykazana została podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne jako stanowiąca 2..227,80 zł, gdy tymczasem równocześnie w deklaracjach tych uwidocznił kod ubezpieczenia 05 70 00 oznaczający składkę preferencyjną, a więc opłacaną od podstawy wymiaru co najmniej 480,00 zł. (za okres od stycznia 2013r. do grudnia 2013r. podstawa wymiaru stanowiąca 30% minimalnego wynagrodzenia z pracę wynosiła 480,00 zł). Błąd taki powstał w momencie zmiany opłacania składek z ubezpieczenia zdrowotnego, na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Nadto należy również zwrócić uwagę, iż ubezpieczony przez cały okres sporny w wymaganym przepisami terminie opłacał składkę na ubezpieczenia społeczne w wysokości preferencyjnej.

W takiej sytuacji Sąd uznał, iż w sprawie wystąpiły przesłanki do skutecznego dokonania korekty dokumentów rozliczeniowych za okres sporny zważywszy, że wpisanie podstawy wymiaru składek w pierwotnej wysokości było następstwem ewidentnego błędu,

na co wskazują powołane powyżej okoliczności, w szczególności wpisanie w deklaracjach rozliczeniowych kodu ubezpieczenia dla składek preferencyjnych i faktyczne opłacanie składek w tej wysokości przez odwołującego. Nie bez znaczenia jest także fakt,

iż odwołujący, gdy tylko został poinformowany przez Zakład o stwierdzonych nieprawidłowościach, niezwłocznie złożył dokumentację korygującą w terminie wyznaczonym przez ZUS, a wynikającym z art.41 ust.7a ustawy (na skutek tego organ rentowy decyzją z dnia 29 listopada 2016r. umorzył postępowanie w sprawie określenia należności na koncie dłużnika uznając, iż konto to nie wykazuje już zadłużenia).

Odnosząc się do powołanego przez organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 22 września 2016r. III AUa 279/16, to wyrok ten, którym zmieniono orzeczenie sądu I instancji i oddalono odwołanie został wydany na bazie innego stanu faktycznego i stąd nie ma bezpośredniego zastosowania w niniejszej sprawie. Dotyczył on bowiem sytuacji, gdy odwołująca dla uzyskania wyższego zasiłku macierzyńskiego zadeklarowała początkowo wyższą podstawę wymiaru składek, by następnie – gdy okazało się, że zasiłek ten przysługuje jej w niższej niż się spodziewała wysokości – podstawę tę obniżyć przez dokonanie korekty dokumentów rozliczeniowych. Słusznie w takiej sytuacji Sąd Apelacyjny przyjął, iż brak było podstaw do dokonania korekty dokumentów rozliczeniowych, skoro żadne z danych w nim zawartych nie były nieprawidłowe, czyli nie wynikały z błędu w ich obliczeniu lub wpisaniu.

W niniejszej sprawie okoliczność taka nie zachodzi, o czym mowa powyżej.

Niemniej jednak należy zauważyć, iż zaprezentowane w w/w wyroku stanowisko Sądu Apelacyjnego dotyczące przesłanek skutecznego dokonywania korekty dokumentów rozliczeniowych na podstawie art.41 ust.6 ustawy, w tym w zakresie podstawy wymiaru składek, jest zbieżne ze stanowiskiem Sądu w rozpoznawanej sprawie.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdził, że podstawa wymiaru składek

na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe i wypadkowe odwołującego P. T. podlegającego ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą wynosi za okres od lutego 2013r. do października 2013r. kwotę 480,00 zł miesięcznie.

Sąd zmienił zaskarżoną decyzję, a nie uchylił, jak o to wnosił odwołujący, gdyż zgodnie z powołanym powyżej art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w przypadku uwzględnienia odwołania sąd zmienia w całości lub w części zaskarżoną decyzję, a nie orzeka o jej uchyleniu.

(-) SS R del. Anna Capik - Pater